

VIGTIG JURIDISK MEDDELELSE. Oplysningerne på dette netsted er omfattet af en erklæring om ansvarsfraskrivelse og en meddelelse om ophavsret.

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

28. september 2006 (*)

»Konventionen om gennemførelse af Schengen-aftalen – princippet ne bis in idem – begreberne »samme strafbare handlinger« og »pådømte forhold« – udførsel fra en stat og indførsel til en anden stat – frifindelse af tiltalte«

I sag C-150/05,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 35 EU, indgivet af Rechtbank 's-Hertogenbosch (Nederlandene) ved afgørelse af 23. marts 2005, indgået til Domstolen den 4. april 2005, i sagen:

Jean Leon Van Straaten

mod

Staat der Nederlanden,

Republiek Italië,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af formanden for Fjerde Afdeling, K. Schiemann, som fungerende formand for Første Afdeling, og dommerne N. Colneric (refererende dommer), J.N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič og E. Levits,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer

justitssekretær: H. von Holstein,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 4. maj 2006,

efter at der er afgivet indlæg af:

- den nederlandske regering ved H.G. Sevenster og D.J.M. de Grave, som befuldmægtigede
- den italienske regering ved I.M. Braguglia, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato G. Aiello
- den tjekkiske regering ved T. Boček, som befuldmægtiget
- den spanske regering ved M. Muñoz Pérez, som befuldmægtiget
- den franske regering ved G. de Bergues og J.-C. Niollet, som befuldmægtigede
- den østrigske regering ved E. Riedl, som befuldmægtiget
- den polske regering ved T. Nowakowski, som befuldmægtiget
- den svenske regering ved K. Wistrand, som befuldmægtiget

- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved W. Bogensberger og R. Troosters, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 8. juni 2006,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 54 i konventionen om gennemførelse af Schengen-aftalen af 14. juni 1985 mellem regeringerne for staterne i Den Økonomiske Union Benelux, Forbundsrepublikken Tyskland og Den Franske Republik om gradvis ophævelse af kontrollen ved de fælles grænser (EFT 2000 L 239, s. 19, herefter »gennemførelseskonventionen«), undertegnet i Schengen (Luxembourg) den 19. juni 1990.

2 Anmodningen er blevet forelagt under en sag anlagt af Jean Leon Van Straaten mod Staat der Nederlanden og Republik Italië angående de italienske myndigheders indberetning til Schengen-informationssystemet (herefter »SIS«) af hans domfældelse i Italien for handel med narkotika med henblik på hans udlevering.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

3 I henhold til artikel 1 i protokollen om integration af Schengen-reglerne i Den Europæiske Union, der i henhold til Amsterdam-traktaten er knyttet til traktaten om Den Europæiske Union og til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab (herefter »protokollen«), bemyndiges 13 medlemsstater af Den Europæiske Union, herunder Den Italienske Republik og Kongeriget Nederlandene, til at indføre et tættere indbyrdes samarbejde inden for anvendelsesområdet for Schengen-reglerne, som de fremgår af listen i bilaget til protokollen.

4 De således definerede Schengen-regler omfatter bl.a. aftalen mellem regeringerne for staterne i Den Økonomiske Union Benelux, Forbundsrepublikken Tyskland og Den Franske Republik om gradvis ophævelse af kontrollen ved de fælles grænser, undertegnet i Schengen den 14. juni 1985 (EFT 2000 L 239, s. 13, herefter »Schengen-aftalen«), samt gennemførelseskonventionen. Den Italienske Republik har undertegnet en aftale om tiltrædelse af gennemførelseskonventionen den 27. november 1990 (EFT 2000 L 239, s. 63), der trådte i kraft den 26. oktober 1997.

5 Protokollens artikel 2, stk. 1, første afsnit, bestemmer, at fra datoen for Amsterdam-traktatens ikrafttræden er Schengen-reglerne umiddelbart gældende for de 13 medlemsstater, der er nævnt i protokollens artikel 1.

6 I medfør af protokollens artikel 2, stk. 1, andet afsnit, andet punktum, vedtog Rådet for Den Europæiske Union den 20. maj 1999 afgørelse 1999/436/EF om fastsættelse, i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab og traktaten om Den Europæiske Union, af retsgrundlaget for hver af de bestemmelser og afgørelser, der udgør Schengen-reglerne (EFT L 176, s. 17). Det fremgår af afgørelsens artikel 2, sammenholdt med bilag A til afgørelsen, at Rådet valgte artikel 34 EU og 31 EU, der er indeholdt i afsnit VI i traktaten om Den Europæiske Union, som har overskriften »Bestemmelser om politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager«, som retsgrundlag for gennemførelseskonventionens artikel 54-58.

7 Disse artikler udgør kapitel 3, der har overskriften »Straffedommes negative retsvirkninger (ne bis in idem)«, i gennemførelseskonventionens afsnit III, som har overskriften »Politi og sikkerhed«.

8 Det bestemmes i gennemførelseskonventionens artikel 54:

»En person, over for hvem der er afsagt endelig dom af en kontraherende part, kan ikke retsforfølges af en anden kontraherende part for de samme strafbare handlinger, dersom sanktionen, i tilfælde af domfældelse, er fuldbyrdet, er ved at blive fuldbyrdet eller ikke længere kan

kræves fuldbyrdet efter den dømmende kontraherende parts lovgivning.«

9 Gennemførelseskonventionens artikel 55, stk. 1, har følgende ordlyd:

»1. En kontraherende part kan på tidspunktet for ratifikation, accept eller godkendelse af denne konvention erklære, at den ikke er bundet af artikel 54 i et eller flere af følgende tilfælde:

a) Når de strafbare handlinger, der ligger til grund for den udenlandske dom, helt eller delvis er begået på dens område. I sidstnævnte tilfælde gælder undtagelsen imidlertid ikke, hvis de pågældendes handlinger delvis er begået på den dømmende kontraherende parts område.

[...]«

10 I gennemførelseskonventionens artikel 71, stk. 1, for hvilken artikel 34 EU samt artikel 30 EU og 31 EU er angivet som hjemmel, bestemmes:

»1. For så vidt angår direkte eller indirekte handel med narkotika og psykotrope stoffer af enhver art, herunder også cannabis, samt besiddelse af sådanne stoffer med henblik på videresalg eller udførsel, forpligter de kontraherende parter sig til i overensstemmelse med de eksisterende FN-konventioner [...] at træffe alle de foranstaltninger, der er nødvendige for at forebygge og bekæmpe ulovlig handel med narkotika og psykotrope stoffer.«

11 Gennemførelseskonventionens artikel 95, stk. 1 og 3, har følgende ordlyd:

»1. Oplysninger om eftersøgte personer, der begæres anholdt med henblik på udlevering, optages i systemet efter anmodning fra den begærende kontraherende parts retslige myndigheder.

3. En kontraherende part, der anmodes om at foretage anholdelse, kan få indsat en påtegning i databasen i sin nationale del af Schengen-informationssystemet om, at der ikke må foretages anholdelse på baggrund af indberetningen, før denne påtegning er slettet. Påtegningen skal slettes senest 24 timer efter, at indberetningen er optaget, medmindre den kontraherende part af juridiske grunde eller ud fra særlige hensyn afslår at foretage den ønskede anholdelse. I ganske ekstraordinære tilfælde, hvor det sagsforhold, der ligger til grund for indberetningen, er særligt kompliceret, kan denne frist forlænges indtil en uge. De øvrige kontraherende parter kan uanset en sådan påtegning eller et sådant afslag foretage den anholdelse, der anmodes om ifølge indberetningen.«

12 Gennemførelseskonventionens artikel 106, stk. 1, bestemmer:

»Kun den indberettende kontraherende part må ændre, supplere, rette eller slette de oplysninger, den har indberettet.«

13 I gennemførelseskonventionens artikel 111 bestemmes:

»1. Enhver indberettet person kan på hver enkelt kontraherende parts område indbringe spørgsmålet for den domstol eller myndighed, der er kompetent ifølge den nationale lovgivning, med påstand om rettelse eller sletning af oplysningerne, aktindsigt eller skadeserstatning.

2. De kontraherende parter forpligter sig gensidigt til at gennemføre endelige afgørelser, der er truffet af de domstole eller myndigheder, der er nævnt i stk. 1, jf. dog artikel 116.«

14 Domstolens kompetence til at træffe præjudiciel afgørelse på området er reguleret i artikel 35 EU, hvis stk. 3, litra b), har følgende ordlyd:

»En medlemsstat, der fremsætter en erklæring i henhold til stk. 2, anfører, at enten:

[...]

b) kan en ret i denne medlemsstat anmode Domstolen om at træffe præjudiciel afgørelse vedrørende et spørgsmål, der rejses under en retssag ved denne ret, og som angår gyldigheden eller fortolkningen af en retsakt som nævnt i stk. 1, når den pågældende ret skønner, at en afgørelse af dette spørgsmål er nødvendig, før den afsiger sin dom.«

- 15 Kongeriget Nederlandene har erklæret, at det kan godkende Domstolens kompetence i henhold til bestemmelserne i artikel 35, stk. 2 og artikel 35, stk. 3, litra b), EU (EFT 1997 C 340, s. 308).

Internationale retsfor skrifter

- 16 Artikel 4 i protokol nr. 7 til den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, der blev undertegnet i Rom den 4. november 1950, har følgende ordlyd:

- »1. Under én og samme stats jurisdiktion skal ingen i en straffesag på ny kunne stilles for en domstol eller dømmes for en lovovertrædelse, for hvilken han allerede er blevet endeligt frikendt eller domfældt i overensstemmelse med denne stats lovgivning og strafferetspleje.
2. Bestemmelserne i foregående stykke forhindrer ikke genoptagelse af sagen i overensstemmelse med vedkommende stats lovgivning og strafferetspleje, såfremt der foreligger bevis for nye eller nyopdagede kendsgerninger, eller såfremt der i den tidligere rettergang er begået en grundlæggende fejl, som kunne påvirke sagens udfald.
3. Der kan ikke ske fravigelse fra denne artikel i medfør af artikel 15 i konventionen.«

- 17 Artikel 14, stk. 7, i international konvention om borgerlige og politiske rettigheder, der blev vedtaget den 16. december 1966 og trådte i kraft den 23. marts 1976, har følgende ordlyd:

»Ingen må på ny tiltales eller straffes for en lovovertrædelse, for hvilken han allerede er blevet endelig domfældt eller frifundet i overensstemmelse med det enkelte lands lovgivning og strafferetspleje.«

- 18 Artikel 36 i enkeltkonvention om kontrol med narkotiske midler, der er indgået i New York den 31. marts 1961 under FN, har følgende ordlyd:

- »1. a) Med forbehold af de indskrænkninger, der følger af en parts forfatning, skal vedkommende part træffe sådanne foranstaltninger, som tilsikrer: at dyrkning, produktion, fabrikation, udvinding, tilberedning, besiddelse, tilbud, udbud til salg, fordeling, køb, salg, levering på hvilke som helst betingelser, mæglerkurtag, forsendelse, forsendelse i transit, transport, import og eksport af narkotiske midler i modstrid med denne konventions bestemmelser og enhver anden handling, som efter partens mening vil være i modstrid med denne konventions bestemmelser, er strafbare forseelser, når de begås med overlæg, og at alvorlige overtrædelser er hjemfaldne til passende straf, særlig fængsel eller anden frihedsberøvende straf.

b) [...]

2. Med forbehold af de indskrænkninger, der følger af en parts forfatning, dens retssystem og nationale lovgivning:

- a) i) skal enhver af de i stk. 1 anførte overtrædelser, hvis de begås i forskellige lande, betragtes som en særlig overtrædelse

[...]

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 19 Det fremgår af forelæggelseskendelsen, at Van Straaten omkring den 27. marts 1983 var i besiddelse af et parti på ca. 5 kilo heroin i Italien, at denne heroin blev udført fra Italien til Nederlandene, og at Van Straaten i perioden fra den 27. marts 1983 til den 30. marts 1983 var i besiddelse en mængde på 1 000 gram af dette parti heroin.

- 20 Van Straaten er i Nederlandene blevet tiltalt for det første for den 26. marts 1983 eller i tiden deromkring sammen med A. Yilmaz at have indført en mængde på ca. 5 500 gram heroin fra Italien til Nederlandene, for det andet for i eller omkring perioden fra den 27. marts 1983 til den 30. marts 1983 at have været i besiddelse af en mængde på ca. 1 000 gram heroin i Nederlandene, og for det tredje for i marts 1983 at have været i besiddelse af skydevåben og ammunition i Nederlandene. Ved dom af 23. juni 1983 frikendte Arrondissementsrechtbank te 's-Hertogenbosch (Nederlandene)

- Van Straaten for tiltalen for indførsel af heroin, idet retten fandt, at dette forhold ikke var retmæssigt og overbevisende godtgjort, samt idømte ham en frihedsstraf på 20 måneder for de to andre forhold.
- 21 I Italien retsforfulgtes Van Straaten sammen med andre personer for den 27. marts 1983 eller i tiden deromkring at have været i besiddelse af og for sammen med Karakus Coskun i flere omgange at have udført en betydelig mængde, på i alt ca. 5 kilo, heroin til Nederlandene. Ved udeblivelsesdom afsagt den 22. november 1999 af Tribunale ordinario di Milano (Italien) blev Van Straaten samt to andre personer for dette forhold idømt en fængselsstraf på ti år og en bøde på 50 mio. ITL samt pålagt at betale sagsomkostningerne.
- 22 Van Straaten har i hovedsagen anlagt sag mod Staat der Nederlanden og Republik Italië. Den forelæggende ret har henvist til en indberetning vedrørende Van Straaten, hvis retmæssighed er omtvistet i denne tvist, og som den undersøger i lyset af gennemførelseskonventionen. Ved kendelse af 16. juli 2004 er Republik Italië blevet indstævnet i hovedsagen.
- 23 Republik Italië har for den forelæggende ret bestridt Van Straatens påstand om, at han i henhold til gennemførelseskonventionens artikel 54 ikke burde have været retsforfulgt af den italienske stat, og at alle de med retsforfølgningen forbundne handlinger var retsstridige. Ifølge Republik Italië er der ved dom af 23. juni 1983 for så vidt angår anklagen for indførsel af heroin ikke taget stilling til Van Straatens strafansvar, idet han blev frikendt for tiltalen for dette forhold. Der er ikke afsagt dom over for Van Straaten for dette forhold som omhandlet i gennemførelseskonventionens artikel 54. Republik Italië har desuden som følge af den i gennemførelseskonventionens artikel 55, stk. 1, (litra a), omhandlede erklæring, som den har foretaget, gjort gældende, at den ikke er bundet af konventionens artikel 54. Sidstnævnte anbringende er blevet forkastet af den forelæggende ret.
- 24 Forelæggelsesafgørelsen indeholder ikke andre oplysninger om sagens art.
- 25 Ifølge den nederlandske regering blev Arrondissementsrechtbank te 's-Hertogenboschs dom af 23. juni 1983 stadfæstet ved Gerechtshof te 's-Hertogenboschs dom af 3. januar 1984, der ændrede subsumtionen af det andet forhold, som Van Straaten var tiltalt for. Gerechtshof te 's-Hertogenbosch subsumerede forholdet som »frivillig besiddelse af en mængde på ca. 1 000 gram heroin i Nederlandene i eller omkring perioden fra den 27. marts til den 30. marts 1983«. Den kassationsanke, som Van Straaten iværksatte til prøvelse af denne dom, blev forkastet ved dom afsagt den 26. februar 1985 af Hoge Raad der Nederlanden. Denne dom har fået retskraft. Van Straaten har afsonet den straf, som han blev idømt.
- 26 Ifølge samme regering blev der i 2002 efter anmodning fra de italienske retslige myndigheder indført en indberetning i SIS om anholdelse af Van Straaten med henblik på hans udlevering på grundlag af en arrestordre fra anklagemyndigheden i Milano af 11. september 2001. Kongeriget Nederlandene har fået indsat en påtegning på indberetningen som omhandlet i gennemførelseskonventionens artikel 95, stk. 3, således at den pågældende anholdelse ikke ville kunne foretages i Nederlandene.
- 27 Efter at være blevet oplyst om indberetningen i 2003 og derved om sin domfældelse i Italien henvendte Van Straaten sig først forgæves til de italienske retslige myndigheder for at få fjernet oplysningerne om sig i SIS. Korps Landelijke Politiediensten (det nationale politi, herefter »KLPD«) meddelte ved skrivelse af 16. april 2004 Van Straaten, at det ikke havde bemyndigelse til at fjerne indberetningen fra SIS i henhold til gennemførelseskonventionens artikel 106, idet det ikke var den indberettende myndighed.
- 28 Van Straaten anlagde herefter sag ved den forelæggende ret med påstand om, at vedkommende minister og/eller KLPD tilpligtes at fjerne hans personlige oplysninger fra politiregisteret. Den forelæggende ret fastslog ved kendelse af 16. juli 2004, at det i henhold til gennemførelseskonventionens artikel 106, stk. 1, kun var Republik Italië, der måtte foretage den sletning af oplysninger, som Van Straaten har nedlagt påstand om. Den forelæggende ret har derfor omdefineret stævningen til at være en stævning med påstand om, at Republik Italië tilpligtes at slette de pågældende oplysninger. Republik Italië er derfor blevet indstævnet i hovedsagen.
- 29 Den forelæggende ret har efterfølgende fastslået, at Van Straaten i henhold til gennemførelseskonventionens artikel 111, stk. 1, har mulighed for at anlægge sag ved den domstol, der er kompetent ifølge nederlandsk lovgivning, til prøvelse af Republik Italiës indberetning i SIS af oplysninger vedrørende ham. I henhold til artiklens stk. 2 er Republik Italië forpligtet til at gennemføre en endelig afgørelse, truffet af den nederlandske domstol, der træffer afgørelse i en sådan sag.

- 30 Dette er baggrunden for, at Rechtbank 's-Hertogenbosch har besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Hvad forstås der ved »de samme strafbare handlinger« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i gennemførelseskonventionens artikel 54? (Er besiddelsen af ca. 1 000 gram heroin i Nederlandene i eller omkring perioden fra den 27. marts 1983 til den 30. marts 1983 de samme strafbare handlinger som besiddelsen af ca. 5 kilogram heroin i Italien den 27. marts 1983 eller i tiden deromkring, idet det bemærkes, at heroinpartiet i Nederlandene udgør en del af heroinpartiet i Italien? Er udførsel af et parti heroin fra Italien til Nederlandene de samme strafbare handlinger som indførsel af det samme parti heroin fra Italien til Nederlandene, idet det også bemærkes, at Van Straatens medmistænkte i Nederlandene og i Italien ikke er helt de samme? Er der i betragtning af handlingerne som et hele bestående i besiddelse i Italien, udførsel fra Italien, indførsel til Nederlandene, besiddelse i Nederlandene af den omhandlede heroin, tale om »de samme strafbare handlinger«?)
- 2) Er der tale om afsigelse af en dom over for en person som omhandlet i gennemførelseskonventionens artikel 54, hvis det forhold, som personen er blevet anklaget for, er blevet erklæret for ikke retmæssigt og ikke overbevisende godtgjort, og personen er blevet frifundet for det ved dom?»

Om formaliteten med hensyn til den præjudicielle forelæggelse

- 31 Indledningsvis bemærkes, at Domstolen i denne sag har kompetence til at træffe afgørelse om fortolkningen af gennemførelseskonventionens artikel 54, idet den i artikel 234 EF fastsatte ordning kan finde anvendelse på anmodninger om præjudicielle afgørelse i henhold til artikel 35 EU med forbehold af de betingelser, der er fastsat i denne artikel (jf. herved dom af 16.6.2005, sag C-105/03, Pupino, Sml. I, s. 5285, præmis 28), og idet Kongeriget Nederlandene har afgivet en erklæring som omhandlet i artikel 35, stk. 3, litra b), EU med virkning den 1. maj 1999, datoen for Amsterdam-traktatens ikrafttrædelse.
- 32 Den franske regering har udtrykt tvivl om, hvorvidt anmodningen om præjudiciel afgørelse kan antages til realitetsbehandling på grund af den kortfattede karakter af de oplysninger, som den forelæggende ret har anført, idet disse ikke gør det muligt at forstå, hvad der er genstand for tvisten, og hvorfor besvarelsen af de to spørgsmål er nødvendige.
- 33 I denne forbindelse bemærkes, at det udelukkende tilkommer den nationale ret, for hvem en tvist er indbragt, og som har ansvaret for den retsafgørelse, som skal træffes, på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag at vurdere, såvel om en præjudiciel afgørelse er nødvendig for, at den kan afsige dom, som relevansen af de spørgsmål, den forelægger Domstolen (jf. dom af 9.3.2000 sag C-437/97, EKW og Wein & Co., Sml. I, s. 1157, præmis 52, og af 4.12.2003, sag C-448/01, EVN og Wienstrom, Sml. I, s. 14527, præmis 74). Når de stillede spørgsmål vedrører fortolkningen af fællesskabsretten, er Domstolen derfor principielt forpligtet til at træffe afgørelse herom.
- 34 Domstolen kan kun afslå at træffe afgørelse vedrørende et præjudicielt spørgsmål fra en national ret, når det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af fællesskabsretten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når problemet er af hypotetisk karakter, eller når Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan give en saglig korrekt besvarelse af de stillede spørgsmål (jf. bl.a. dom af 13.3.2001, sag C-379/98, PreussenElektra, Sml. I, s. 2099, præmis 39, af 19.2.2002, sag C-35/99, Arduino, Sml. I, s. 1529, præmis 25, og af 11.7.2006, sag C-13/05, Chacón Navas, endnu ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 33).
- 35 I det foreliggende tilfælde bemærkes, at forelæggelsesafgørelsens præmisser uanset deres kortfattede og ustrukturerede karakter indeholder tilstrækkeligt med oplysninger til, at det på den ene side kan udelukkes, at de forelagte spørgsmål ikke har nogen forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, eller at problemet er af hypotetisk karakter, og at Domstolen på den anden side kan give en saglig korrekt besvarelse af spørgsmålene. Det fremgår af forelæggelsesafgørelsens sammenhæng, at Van Straatens søgsmål tilsigter annullation af den indberetning vedrørende ham, der er optaget i SIS, og at han ifølge den forelæggende ret kun kan få medhold under anvendelse af princippet ne bis in idem i henhold til gennemførelseskonventionens artikel 54, hvis den dom, der er afsagt i Nederlandene, er til hinder for, at han i Italien gøres til genstand for den retsforfølgning, der har dannet grundlag for indberetningen.

- 36 Den spanske regering har anført, at det første spørgsmål ikke kan antages til realitetsbehandling. Den har gjort gældende, at dette spørgsmål kun vedrører de faktiske omstændigheder i hovedsagen, og at den forelæggende ret i realiteten har anmodet Domstolen om at anvende gennemførelseskonventionens artikel 54 på de faktiske omstændigheder, der ligger til grund for den nationale sag.
- 37 Herved bemærkes, at skønt Domstolen i henhold til artikel 234 EF ikke har kompetence til at anvende en fællesskabsregel på et bestemt tilfælde, kan den dog, som led i det ved denne artikel indførte judicielle samarbejde, på grundlag af oplysningerne i sagens akter forsyne en national domstol med de fællesskabsretlige fortolkningselementer, som kan være hensigtsmæssige for den ved vurderingen af denne bestemmelses virkninger (dom af 5.3.2002, forenede sager C-515/99, C-519/99 – C-524/99 og C-526/99 – C-540/99, Reisch m.fl., Sml. I, s. 2157, præmis 22).
- 38 Den forelæggende ret ønsker med det første spørgsmål en fortolkning af gennemførelseskonventionens artikel 54 i lyset af de faktiske omstændigheder, som den har angivet i parentes. Domstolen er derimod ikke blevet anmodet om at anvende denne artikel på de angivne faktiske omstændigheder.
- 39 Anmodningen om en præjudiciel afgørelse kan derfor antages til realitetsbehandling.

Om de præjudicielle spørgsmål

Om det første spørgsmål

- 40 Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, hvilke kriterier der er relevante ved vurderingen af begrebet »samme strafbare handlinger« i gennemførelseskonventionens artikel 54, i betragtning af de faktiske omstændigheder, den har præciseret i parentes.
- 41 Domstolen har herved i præmis 27 i dom af 9. marts 2006, Van Esbroeck (sag C-436/04, Sml. I, s. 2333), fastslået, at det fremgår af ordlyden af gennemførelseskonventionens artikel 54, som indeholder ordene »samme strafbare handlinger«, at denne bestemmelse kun henviser til selve eksistensen af de pågældende faktiske omstændigheder og ikke til deres retlige subsumtion.
- 42 De ord, der anvendes i nævnte artikel, adskiller sig fra dem, der anvendes i andre internationale instrumenter, der fastsætter princippet *ne bis in idem* (Van Esbroeck-dommen, præmis 28).
- 43 Princippet *ne bis in idem* som fastsat i gennemførelseskonventionens artikel 54 indebærer nødvendigvis, at der består en gensidig tillid mellem de kontraherende stater i deres respektive strafferetsplejeordninger, og at hver af de nævnte stater accepterer en anvendelse af strafferetlige bestemmelser, der er i kraft i de øvrige kontraherende stater, uanset om en anvendelse af statens egen retsorden måtte føre til en anden løsning (Van Esbroeck-dommen, præmis 30).
- 44 En eventuelt divergerende retlig subsumtion af de samme faktiske omstændigheder i to forskellige kontraherende stater er ikke til hinder for anvendelsen af gennemførelseskonventionens artikel 54 (Van Esbroeck-dommen, præmis 31).
- 45 Disse betragtninger støttes endvidere af nævnte artikel 54's formål, som er at undgå, at en person, der udøver sin ret til fri bevægelighed, som følge heraf retsforfølges for de samme strafbare handlinger på flere kontraherende staters område (Van Esbroeck-dommen, præmis 33 og den deri nævnte retspraksis).
- 46 Denne ret til fri bevægelighed sikres kun effektivt, hvis den person, som har begået en bestemt handling, ved, at når han en gang er blevet dømt og har afsonet sin straf, eller i givet fald er blevet endeligt frikendt i en kontraherende stat, kan han bevæge sig inden for Schengen-området uden at skulle frygte at blive retsforfulgt i en anden kontraherende stat, fordi denne handling udgør en særlig lovovertrædelse i henhold til retsordenen i sidstnævnte medlemsstat (Van Esbroeck-dommen, præmis 34)
- 47 Da de nationale straffelovgivninger ikke er harmoniserede, ville et kriterium, der hviler på den retlige subsumtion af de faktiske omstændigheder eller den retlige interesse, der søges beskyttet, risikere at skabe lige så mange hindringer for den frie bevægelighed i Schengen-området, som der

er strafferetssystemer i de kontraherende stater (Van Esbroeck-dommen, præmis 35).

- 48 Under disse omstændigheder er det eneste kriterium, der er relevant med henblik på anvendelsen af gennemførelseskonventionens artikel 54, kriteriet om, at de faktiske handlinger, når disse forstås som en foreliggende helhed af konkrete omstændigheder, der er indbyrdes uløseligt forbundne, er identiske (Van Esbroeck-dommen, præmis 36).
- 49 Hvad angår forbrydelser vedrørende narkotika kræves det ikke, at de pågældende mængder narkotika i de pågældende to kontraherende stater eller de personer, som det påstås har deltaget i handlingerne i de to stater, er identiske.
- 50 Det er således ikke udelukket, at en situation, hvori der ikke foreligger en sådan identitet, kan anses for at bestå af en helhed af handlinger, som efter deres natur er uløseligt forbundne.
- 51 Domstolen har desuden fastslået, at strafbare handlinger, som består i udførelse og indførelse af de samme euforiserende stoffer, og som retsforfølges i forskellige stater, der har tiltrådt gennemførelseskonventionen, som udgangspunkt skal anses for at være »samme strafbare handlinger« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 54 (Van Esbroeck-dommen, præmis 42).
- 52 Det tilkommer imidlertid – således som den nederlandske regering med rette har gjort gældende – de kompetente nationale instanser, som skal tage stilling til, om de pågældende faktiske handlinger udgør en helhed af handlinger, der er uløseligt forbundne i tid og i sted samt med hensyn til deres genstand, at foretage den endelige vurdering af, om dette er tilfældet (Van Esbroeck-dommen, præmis 38).
- 53 I lyset af disse betragtninger skal det første spørgsmål derfor besvares med, at gennemførelseskonventionens artikel 54 skal fortolkes således, at:
- det relevante kriterium med henblik på anvendelsen af den nævnte artikel er, at de faktiske handlinger, når disse forstås som en foreliggende helhed af handlinger, der er indbyrdes uløseligt forbundne, er identiske, uanset deres retlige subsumption eller den retlige interesse, der søges beskyttet
 - hvad angår forbrydelser vedrørende narkotika kræves det ikke, at de pågældende mængder narkotika i de pågældende to kontraherende stater eller de personer, som det påstås har deltaget i handlingerne i de to stater, er identiske
 - strafbare handlinger, som består i udførelse og indførelse af de samme euforiserende stoffer, og som retsforfølges i forskellige stater, der har tiltrådt denne konvention, som udgangspunkt skal anses for at være »samme strafbare handlinger« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i nævnte artikel 54, idet den endelige vurdering heraf tilkommer de kompetente nationale instanser.

Om det andet spørgsmål

- 54 Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om princippet *ne bis in idem* i gennemførelseskonventionens artikel 54 finder anvendelse på en afgørelse fra en kontraherende stats retslige myndigheder, hvorved en tiltalt frifindes på grund af manglende beviser.
- 55 I henhold til nævnte artikel 54 kan ingen retsforfølges i en kontraherende stat for de samme strafbare handlinger som dem, med hensyn til hvilke der over for den pågældende allerede er »afsagt endelig dom« i en anden kontraherende stat, dersom sanktionen, i tilfælde af domfældelse, er fuldbyrdet, er ved at blive fuldbyrdet eller ikke længere kan kræves fuldbyrdet.
- 56 Hovedsætningen i den ene sætning, der udgør gennemførelseskonventionens artikel 54, indeholder ingen henvisning til indholdet af den dom, der er blevet endelig. Det er kun i bisætningen, at gennemførelseskonventionens artikel 54 omhandler tilfældet med en domfældelse, idet det bestemmes, at i så tilfælde er forbuddet mod strafforfølgning underlagt en særlig betingelse. Den særregel, der er fastsat i tilfælde af domfældelse, ville være overflødig, hvis den hovedregel, der fremgår af hovedsætningen, kun fandt anvendelse på domme, hvorved der sker domfældelse.

- 57 Det er ubestridt, at gennemførelseskonventionens artikel 54 har til formål at undgå, at en person, der udøver sin ret til fri bevægelighed, som følge heraf retsforfølges for de samme forhold på flere kontraherende staters område (jf. dom af 11.2.2003, forenede sager C-187/01 og C-385/01, Gözütok og Brügge, Sml. I, s. 1345, præmis 38).
- 58 Hvis denne artikel ikke anvendtes på en endelig afgørelse om frifindelse på grund af manglende beviser, ville dette medføre en fare for udøvelsen af retten til fri bevægelighed (jf. i denne retning Van Esbroeck-dommen, præmis 34).
- 59 Desuden ville iværksættelsen af en straffesag i en anden kontraherende stat for de samme forhold i tilfælde af en endelig frifindelse på grund af manglende beviser skade retssikkerhedsprincippet og princippet om den berettigede forventning. Den tiltalte måtte frygte nye strafforfølgninger i en anden kontraherende stat, selv om der er afsagt dom om de samme strafbare handlinger.
- 60 Det bemærkes, at Domstolen i dom af 10. marts 2005, Miraglia (sag C-469/03, Sml. I, s. 2009, præmis 35), har fastslået, at princippet ne bis in idem, der er fastsat i gennemførelseskonventionens artikel 54, ikke finder anvendelse på en afgørelse truffet af en medlemsstats retslige myndigheder, hvorved det fastslås, at en sag er afsluttet, efter at anklagemyndigheden har besluttet ikke at rejse formel tiltale alene i anledning af – og uden at der er foretaget nogen vurdering af realiteten – at der er indledt en straffesag i en anden medlemsstat mod samme tiltalte og vedrørende samme forhold. Uden at det er nødvendigt i den foreliggende sag at tage stilling til spørgsmålet, om en frifindelse, der ikke hviler på en vurdering af realiteten, kan være omfattet af denne artikel, bemærkes, at en frifindelse på grund af manglende beviser hviler på en sådan vurdering.
- 61 Det andet spørgsmål skal derfor besvares med, at princippet ne bis in idem i gennemførelseskonventionens artikel 54 finder anvendelse på en afgørelse fra en kontraherende stats retslige myndigheder, hvorved en tiltalt frifindes endeligt på grund af manglende beviser.

Sagens omkostninger

- 62 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

- 1) **Artikel 54 i konventionen om gennemførelse af Schengen-aftalen af 14. juni 1985 mellem regeringerne for staterne i Den Økonomiske Union Benelux, Forbundsrepublikken Tyskland og Den Franske Republik om gradvis ophævelse af kontrollen ved de fælles grænser, undertegnet i Schengen den 19. juni 1990, skal fortolkes således, at:**
 - det relevante kriterium med henblik på anvendelsen af den nævnte artikel er, at de faktiske handlinger, når disse forstås som en foreliggende helhed af handlinger, der er indbyrdes uløseligt forbundne, er identiske, uanset deres retlige subsumtion eller den retlige interesse, der søges beskyttet
 - hvad angår forbrydelser vedrørende narkotika kræves det ikke, at de pågældende mængder narkotika i de pågældende to kontraherende stater eller de personer, som det påstås har deltaget i handlingerne i de to stater, er identiske
 - strafbare handlinger, som består i udførsel og indførsel af de samme euforiserende stoffer, og som retsforfølges i forskellige stater, der har tiltrådt denne konvention, som udgangspunkt skal anses for at være »samme strafbare handlinger« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i nævnte artikel 54, idet den endelige vurdering heraf tilkommer de kompetente nationale instanser.

- 2) Princippet ne bis in idem i denne konventions artikel 54 finder anvendelse på en afgørelse fra en kontraherende stats retslige myndigheder, hvorved en tiltalt frifindes endeligt på grund af manglende beviser.

Underskrifter

* Processprog: nederlandsk.